

ZNAČAJNA ULOGA MEDIJATORA

KAKO BITI POSREDNİK?

■ U četiri zemlje u kojima je započet pilot-projekat medijacije, otvoreno je već deset centara za medijaciju, u kojima se ljudi različitih profesija obučavaju za ovaj posao.

■ Svako može da postane medijator ukoliko prođe odgovarajuću obuku i ima afiniteta prema ovom poslu. U nekim zemljama zahteva se i životno iskustvo koje je „očeličilo“ budućeg medijatora. Najčešće su to ljudi kojima je ovo dopunski posao.

■ Posle obuke, medijator mora da se pridržava Etičkog kodeksa koji dobija u pisanoj formi.

■ U Holandiji, koja ima bogato medijatorsko iskustvo, među medijatorima najviše je psihologa, socijalnih radnika, pravnika, učitelja, novinara...

■ Kod nas je za sada medijacija u volonterskoj fazi, tek od 2008. godine sve će se plaćati. Trenutno su medijatori samo sudije, a u planu je da se i to promeni.

■ Već je prošao jedan kurs za medijatore, ali će biti ponovo objavljen. Obuka traje pet dana (9-15 časova), u trajanju od pet sati ukupno, sa pauzama između časova, koji traju po 45 min.

■ Uslovi koje buduću medijator mora da ispunjava pre obuke: visoka stručna sprema, da nije pod istragom i da mu nije suđeno za namerno krivično delo.

■ Poželjne osobine: dobar psiholog, pošten, pozitivan, nepristrasan, nenametljiv, duhovit, maštovit, strpljiv, da ima razumevanje i dobar osećaj za realnost...

■ Veštine koje stiče posle obuke: sluša, analizira, pravilno postavlja pitanja, dobro prenosi poruku, dobro rukovodi procesom, uporan, vlada veštinom komunikacije, uspostavlja dobre međuljudske odnose. Naravno, dobija i uverenje da je prošao obuku za posrednika, a obezbeđene su mu i povremene stručne konsultacije radi provere stepena napretka i usavršavanja.

■ Pri radu se rukovodi interesima, a ne pravom strana u sporu, i garantuje diskreciju.

Dušan Mašić – advokat

■ „Izuzetno dobra stvar, mnoge probleme može da reši i pre suda. Po meni, to je pomak više. Najvažnije i najbolje u svemu je što će se rasteretiti rad suda. U našoj praksi, to je akutan problem koji očigledno može lako i lepo da se reši upravo medijacijom. Smatram da se radi o veoma korisnoj stvari u najširem mogućem smislu, jer će sudovi biti rasteredećeni dugotrajnih, teških,

mučnih parničena koja mogu da se otegnu godinama i iziskuju znatna sredstva. Ukoliko postoji dobra volja, onda će i troškovi, koji su do sada bili veliki, značajno biti smanjeni. Lakše će se dolaziti do kompromisnih rešenja. Za to je potrebno vreme, jer u sudu možete da vidite ljude koji izgledaju kao da bi sve dali za parnicu. Međutim, mislim da ipak nisu tako nerazumni kad uoče prednosti koje medijacija može da im pruži. Treba vremena kako bi se stekla navika da i u Srbiji medijacija počne da živi svoj puni život.“

Dragoslav Ognjanović – advokat

■ „Medijacija je sjajna, jer racionalizuje rad suda u svim onim predmetima u kojima je moguć dogovor stranaka. Sudska procedura je mnogo formalnija, s obzirom na to da je sud dužan da poštuje zakonsku formu. A medijacijom na jedan ležeran način, u razgovoru, stranke same reše svoj spor. I jedna i druga strana dobijaju optimalno, pravično, uz smanjenje i vremena i troškova,

zadovoljavajuće rešenje. Time se smanjuje i pritisak na sud, što s druge strane, u onim slučajevima kad nije moguć dogovor stranaka, mogu mnogo brže da se zakazuju ročišta i rešavaju sporovi, jer je sud mnogo manje opterećen. Kad se dve strane zainate, spor može da traje godinama, što i nije tako redak slučaj u našoj praksi, a medijator rastereti sud time što ubedi stranke da se oko toga ne treba suditi.“

RAZLOZI ODLUKE ZA MEDIJACIJU

■ „Sve ću pretrpeti, samo da ne idem u Palatu pravde!“ Ima dosta ljudi koji ne mogu da savladaju psihološki pritisak odlaska na sud.

■ „Smučilo mi se, kad će već jednom ovo suđenje da se završi!?“ Najčešća rečenica kad sporovi traju i po nekoliko godina, čak i preko jedne decenije.

■ „Vidi, vidi, pa ova medijacija ima i svojih prednosti!“ Razum ipak na kraju prevlada: zašto bismo trošili i vreme i novac nepotrebno?

Snežana Stojanović, sudija-medijator (Drugi opštinski sud u Beogradu)

■ „Ministrastvo pravde Republike Srbije potpisalo je partnerski sporazum sa IFC o osnivanju i početku rada Centra za medijaciju. Za sada imamo samo Centar za porodične sporove. Drugi opštinski sud, u kome radim, ima posebno odeljenje za medijaciju, kojom se bave sudije koje su prošle obuku, njih 25, i pre nego što je osnovan Centar. Za sada se medijacija radi samo u Beogradu i Subotici, a u Nišu počinje u toku ovog meseca, kad oforme Centar. Mi smo se i pre formiranja Centra bavili medijacijom, jer smo našli odredbe u Zakonu o parničnom postupku koje se odnose na poravnanje i to nam je bio zakonski osnov. Od predsednika sudova u drugim mestima pre svega zavisi da li će uvesti ovu praksu u svojim sredinama. Mada, neko iz drugog mesta može da dođe u Beograd na medijaciju. Kad se budu otvorili centri u njihovim gradovima, moći će svoje sporove da reše dogovorom, tj. medijacijom, i tamo gde žive.“

● Idealan slučaj za medijaciju bio je predmet u kome supruga tuži bivšeg muža (40 godina su bili u braku) zbog podele imovine. Razgovori s njima trajali su, sve zajedno, nekih šest sati. Za vreme trajanja braka stekli su prilično nepokretnosti, od Dedinja do vile na moru, ali i značajna novčana sredstva. Posredstvom medijatora postignuto je rešenje na obostrano zadovoljstvo. Zadovoljna su bila i njihova deca, iako su već imala sopstvene porodice. Dogovorili su se da jedan deo imovine pripadne svakom ponaosob, da na jednom delu imovine budu suvlasnici, a ostalo su kroz ugovor o poklonu dali deci. Tokom odvojenih razgovora jedna strana je rekla da bi radije dala sve deci nego ostavila bračnom drugu. Na poslednjoj medijaciji bili su svi zajedno, čak i unuci, strane koje su učestvovala u sporu.

● I sami vidite da ovdje atmosfera nije ni nalik atmosferi u sudu. Ljudi se opuste, lakše im je da se „otvore“ i iznesu svoje interese, pa zajednički dolazimo do rešenja. Medijaciju ćemo uvesti i u krivične sporove, ali samo po privatnim tužbama, na primer uvrede i klevete.

● Kada smo krenuli sa medijacijom, nepoverenja je bilo na sve strane: i strankama i advokatima bilo je neobično da posle radnog vremena dođu da reše spor koji nisu rešili na sudu. Kako su rezultati bili sve pozitivniji, i nepoverenje je nestalo. Čak i advokati, kad podnesu tužbu, sami predlažu da se sve reši medijacijom, i pre nego što se zakaže prvo ročište.

● Strankama u sporovima koji traju godinama šaljem pismeni predlog u lepoj formi da učine napor i probaju da se dogovore. Strane nam same odgovore da su saglasne. Interesantno je da sad i advokati tako misle. Uostalom, oni mogu da prisustvuju medijaciji i zastupaju jednu od strana, mada su za njih to stranke. Ne izvode se dokazi, ništa se ne unosi u zapisnik U neformalnom razgovoru strane iznesu svoje probleme, ne moraju kao na sudu da pazе na svaku svoju reč. Medijaciju preporučujem svima koji imaju spor.

● Nas dvadeset dvoje ide na obuku za trenere medijatora. Kad je završimo, moći ćemo da obučavamo druge medijatore. Za mnoge sudije je to profesionalni izazov, ali zašto ne bi bio dobar medijator na primer i građevinski inženjer, koji je idealan za građevinski spor?“